

ABBREVIATIONS

- CLI* *Cynfeirdd Lleyr 1500-1800*, ed. J. Jones, 'Myrddin Fardd' (Pwllheli, 1905).
- DE* *Gwaith Dafydd ab Edmwnd*, ed. Thomas Roberts (Bangor, 1914).
- DGG*² *Dafydd ap Gwilym a'i gyfoeswyr*, eds Ifor Williams & Thomas Roberts (Cardiff, 2nd ed., 1935).
- DN* *The Poetical Works of Dafydd Nanmor*, eds Thomas Roberts & Ifor Williams (Cardiff, 1923).
- GDG*³ *Gwaith Dafydd ap Gwilym*, ed. Thomas Parry (Cardiff, 3rd ed., 1979).
- GDID* *Gwaith Deio ab Ieuan Du a Gwilym ab Ieuan Hen*, ed. A. Eleri Davies (Cardiff, 1991).
- GGH* *Gwaith Gruffudd Hiraethog*, ed. D. J. Bowen (Cardiff, 1990).
- GGGI* *Gwaith Guto'r Glyn*, eds J. Ll. Williams & Ifor Williams (Cardiff, 2nd ed., 1939).
- GHCEM* *Gwaith Huw Ceiriog ac Edward Maelor*, ed. Huw Ceiriog Jones (Cardiff, 1990).
- GLGC*² *Gwaith Lewys Glyn Cothi*, ed. Dafydd Johnston (Cardiff, 1995).
- GSC* *Gwaith Siôn Ceri*, ed. A. Cynfael Lake (Aberystwyth, 1996).
- GSDT* *Gwaith Syr Dafydd Trefor*, ed. Rhiannon Ifans (Aberystwyth, 2005).
- GST* *Gwaith Siôn Tudur*, ed. Enid Roberts (Cardiff, 1980).
- GTP* *Gwaith Tudur Penllyn ac Ieuan ap Tudur Penllyn*, ed. Thomas Roberts (Cardiff, 1958).
- IG* *Gweithiau Iolo Goch*, ed. Charles Ashton (Oswestry, 1896).
- IGE*² *Cywyddau Iolo Goch ac Eraill*, eds Henry Lewis *et al.* (Cardiff, 1937).
- OBWV* *Oxford Book of Welsh Verse*, ed. Thomas Parry (Oxford, 1962).
- TA* *Gwaith Tudur Aled*, ed. T. Gwynn Jones (Cardiff, 1926).
- WLI* *Barddoniaeth Wiliam Llŷn*, ed. J. C. Morrice (Bangor, 1908).

- pp. 1-3   Owdl orchest kof yngharad owaith dd ap gwilim
Di dyr deigr difyr ad afael ...
gwawn grydigiawn garw i dygiad.

Dafydd ap Gwilym

See *GDG*³, 44-7.
- p. 3   [Englynion]
(a) Dim ir byd wryd wiw eirian ...
(b) Ni chwarrdd penydfaridd poenadfyd ...

Siôn Phylip
- pp. 4-10   Owdl foliant syr wiliam morys marchog vrddol
Por biav/t/ klynennav kalon enwawg ...
yn kael naw einioes yn y klynennav.

Richard Cynwal
- pp. 10-13   Kowydd mredydd ap Ifan amhredydd o ystymkegid
Pa wrol ion pvr i wledd ...
bavn y gwin yn benn gwynedd.

Llawdden

See *IGE*², 200-2.
- pp. 13-15   Kowydd trimab sion amrhedydd
Tir adwyd rhwng tridyn ...
tidav avr at y dewrionn.

Ieuan ap Tudur Penllyn

See *GTP*, 77-8.
- pp. 15-20   Kowydd moliant m^F Robert owen o ystym kegid
Y pennaeth sy/n/ hop bonedd ...
ai plaid bendith ddvw/n/ i plas.

Richard Cynwal
- pp. 20-3   Kowydd marwnad Elisav ap morvs ai fab
Ymliw /t/ wyf aml yw i rad ...
i wlad mair eled morvs.

Simwnt Fychan
- pp. 23-6   Kowydd marwnad m^{res} Elin pilstwn
Oer yw eisland anraslawn ...
aed nodedd y nvw iddi.

Simwnt Fychan
- p. 26   [Englyn] ir gibws
Llvn pel llvn bogel a bigwyd ...

- pp. 26-7 [Englyn i bibyddion]
Pob llais a gerais pob gwirion ...

Wiliam Llŷn

See *WLI*, 264.
- pp. 27-9 Kowydd moliant m^r morys ap Elisa or kelynnenav
Lle naddai saer llownddwys hen ...
a fyno dw o fewn does.

Gruffudd Hiraethog

See *GGH*, 86-8.
- pp. 30-2 Kowydd o waith m^r fychan o gaer gai
Gwelais dydd mewn gloyw estad ...
attaf fi etto fwyalch.

Siôn Fychan o Gaer Gai
- pp. 32-4, 39 Owdl orchest anrheg Rys
O arfon I fôn ai fys ...
Rhvgl glod rhys gorfod rhos ag arfon.

Dafydd ab Edmwnd

See *DE*, 93-6.
- pp. 35-6 See pp. 600-2, 35-6.
- pp. 37-8 See pp. 185-6, 617-18, 37-8, 595-6.
- pp. 39-42 Kowydd moliant i sion amrhedydd o fionedd
O dair i rifo dewrion ...
os a fy mendith i sion.

Robin Ddu o Fôn
- pp. 42-5 (Cowydh i Elissa Moris or Clenenney) [added in another hand]
Mae pren yn y kylynenav ...
heb falliant i bo fellv.

Morus ab Ieuan ab Einion (Morus Dwyfech)
- pp. 46-50 Owdl ddychan ir llwynog am ladd pavn
Madyn lwynogyn agos ...
dydd a fedr dy wddw fadyn.

Rhys Goch Eryri
- pp. 50-2 Kowydd i ddvw
Pwy ywr gwr pie /r/ goron ...
dan i nawdd bob dyn i nef.

Gruffudd Gryg

See DGG², 141-2.

pp. 52-4 Ko: I walld merch
Y gair i ferch a garaf fi ...
rhyw lwyn dan yr havl nid oes.

Dafydd ab Edmwnd

See *DE*, 24-6.

pp. 54-5 Ir gwallt
Doe i gwelais ddyn lednais lan ...
arddel dyn vrddol ai dwg.

Dafydd ap Gwilym

See DGG², 5.

pp. 55-6 Kowydd ir kysan
Kefais vn kofvs wener ...
klaim ar hwn kael ym ai rhoes.

Gruffudd Hiraethog

See *GGH*, 373-5.

pp. 57-9 Kowydd Kyngor i Sion Salbri o Rug
Y llew o Rug gar llaw /r/ allt ...
aed ar ddvw dad dvrddo di.

Siôn Tudur

See *GST*, i, 73-7.

pp. 60-4 Kowydd kyngor i annerch m^F Robert fychan o lwydiarth o waith Ifan llwyd Sieffrey i
ddiolch i m^F fychan am i groeso yn i dy ag yn Trallwng Anno domini 1618
Bwch eira gorff bawch avr gym ...
yn vn ar wiber bêr byth.

Ieuan Llwyd Sieffrai 1618

pp. 65-9 Kowydd i Syr Tomas Iohns
Mae vn or fran mewn avr fry ...
at radd fawr poed rhwydd a fo.

Siôn Tudur

See *ibid.*, 344-8.

pp. 69-70 [Englynion]
(a) Da /i/ del avr angel o ryw ...
(b) Kroeso kan kroeso grasawl ...
(c) Kroeso yn hvdd dewrwydd gwavd irian ...
(d) Syr Harri wy ti wayw tan ...

- (e) Syr Harri farchawg syr hirwyn ...
(f) Nid arglwydd hylwydd oi holi ...

pp. 70-2   Kowydd i Ryffyth ap Nicolas
Gair angel y gwr yngod ...
dy ben yw pen ar bob peth.

Gwilym ab Ieuan Hen

See *GDID*, 79-80.

pp. 72-5   Kowydd y march glas
Kledd davar wynedd ai drvch ...
amgen na cherdd am gnw chwyrn.

Tudur Aled

See *TA*, 421-5, see also pp. 114-17 below.

pp. 75-80   Kowydd moliant m^r Robert wynn Brynkyr
Yr awen fav ar iawn fawl ...
dav yw rhann aed hir einioes.

Huw Pennant

pp. 80-6   Kowydd marwnad i Annes ach Ifann aeres y krafelwyn ymedd kelert 1619
Faeth oer grug o faith arw gri ...
annes arr rann iessv aeth.

Siôn Phylip

pp. 86-90   Kowydd marwnad mredydd ap tomas
O ddvw gann oer waedd gwae ni ...
y mharadwys mae mredvdd.

Huw Pennant

pp. 90-5   Kywydd moliant m^r Rolant pilstwn o gaernarfon
Yr wylan deg arr lann dwr ...
hir ffynniant yw gorff vnion.

Huw Pennant

pp. 96-8   Kowydd ir byd
Dis yw /r/ byd os yrbedwn ...
ar dda mwy ond ar ddvw mawr.

Siôn Tudur

See *GST*, i, 596-601.

pp. 98-101   Ko: i Einion ap gruffydd
Y post hardd hapvs dewrddoeth ...
ar bawb a ffoed hir i bych.

Gruffudd Gryg

See *DGG*², 142-4.

- pp. 101-4 Kowydd moliant m^f Humffrey Iohns or krafeloyñ
Y Gwr o stad gorav stor ...
dy einioes yn deiroes i dêl.

Siôn Cain
- pp. 104-8 Ko: moliant m^f gruffyth hughs o gefn llanfair yn llŷn
Af i wyneb llŷn faenawl ...
draw a sian rhoed dair oes hydd.

Huw Pennant
- pp. 109-14 Owdl foliant m^f Robert wynn Brynkyr esgwier
Ffyniant trwy foliant tra fvch ...
eryr hoff enwawg arr hir ffyniant.

Huw Pennant
- pp. 114-17 Kowydd y march glas
Kledd davar wynedd ai drvch ...
amgen na cherdd am gnwv chwym.

Tudur Aled

See *TA*, 421-5, see also pp. 72-5 above.
- pp. 117-21 Ko: Marwnad i fredydd ap Ifan ap Robert o wedyr
Wyth anap aeth i wynedd ...
pob rhodd a ofynnodd fo.

Lewys Daron
- pp. 121-5 Ko: moliant m^f Robert ap Rys wynn o Rianog
Y llew ievangk hael llawen ...
ir wyneb aer grianawg.

Huw Pennant
- pp. 125-8 Kowydd moliant priodas m^f wiliam gruffydd o garnarfon
Af ir lân ddi ofer wledd ...
reiol wydd ai hir lwyddo.

Huw Pennant
- pp. 129-32 Kowydd moliant m^f Rolant pilstwinn
Y seren y sy aravl ...
hyn i rel i henw Rolant.

Wiliam Llŷn

See *CLI*, 66-7.
- pp. 133-5 Kowydd moliant m^f lissa amhorvs

Y llew mawr yn lle morvs ...
tair swydd ytt teirows a ddel.

Hywel ap Rheinallt

- pp. 136-9   Kowydd Marwnad ir sersiant glynn
Y bryd oedd y bwrrid as ...
trvgaredd ir tarw gwrol.

Siôn Brwynog

- pp. 139-42   Marwnad syr Wm Harbart Iarll Penfro
Poen yw adfyd penydfawr ...
ai fab yn Iarll fo byw /n wr.

Wiliam Llŷn

See *WLI*, 72-4.

- pp. 143-8   Owdl farwnad m^r John Wyn ap hww o fodfel
Pa erwin ryflin oer floedd ...
Wynn ap Hww mawr anap oedd.

Morus Dwyfech

- pp. 148-52   Marwnad m^r Sion salbri o rvg
O dw dad pa fyd ydyw ...
i gwelom bawb i gilydd.

Siôn Tudur

See *GST*, i, 78-82.

- pp. 153-6   Kowydd i ofyn gwnn
Y gwr ifank arafwych ...
dra fo gwn wrth dref a gwal.

Siôn Tudur

See *ibid.*, 196-201.

- pp. 156-8   Kowydd ir pvm broder o fon
Mi awn draw myned i rwyf ...
einioes fawr yn ynys fôn.

Rhys Goch Glyndyfrdwy

- pp. 159-60   Kowydd i dd ap Ifan ap Einion
Y Blaena o bobl wynedd ...
o wynedd am annedd mwy.

Dafydd Nanmor

See *DN*, 60-2.

- pp. 161-5   Kowydd moliant m^r Elis Brynkyr
Pwy ywr vstvs pvr ystod ...

devddyn hael i dyddie yn hir.

Cadwaladr Cesail

pp. 165-9 Kowydd marwnad m^f morys Iohans or kraveloin
Ond rhyfedd faint yn trafael ...
rhoes enaid morvs yno.

Huw Machno

pp. 170-5 Kowydd marwnad syr wiliam morys marchog vrddol
Mae wylaw maith mal y mor ...
o fionydd nef iw enaid.

Richard Cynwal

pp. 175-8 Kowydd marwnad Sr wiliam morys
Adwyth ing i doeth angav ...
yn llowydd mae /n/ llaw ddvw mawr.

Richard Owen o'r Las Ynys

pp. 178,
187-91 Kowydd i ofyn Telyn I m^f wiliam wynn o lan fair
Y lliwiawdr mal penllowydd ...
del yna i fôn delynn fawr.

Syr Huw Roberts Llên

pp. 179-80 See pp. 615-16, 179-80.

pp. 180-5 Kowydd moliant i mastr elis brynkyr
Y llew dewr yn lle i dad ...
vn hyd yn y byd i bon.

Richard Cynwal

pp. 185-6, 617-18, 37-8, Kowydd marwnad syrr Richard gwynn marchog o ryfel
595-6 Kofiwn boen kyfan benyd ...
fyth ni bydd i fath yn benn.

Richard Cynwal [1618]

pp. 187-91 See pp. 178, 187-91.

pp. 191-5 Kowydd i ofyn tarw i S^f thomas mostynn tros S^f Richard gwynn o gaernarfon, marchog
Y llew wyd mawr gallüog ...
a rhodd o gofynir y rhawg.

Syr Huw Roberts Llên

pp. 195-200 Kowydd i ofyn kledde tros m^f owen pwl I m^f hvmffrey Iones or Krafeloy
Y sadwalch grymvs odiaeth ...
i bo i roddwr bvr wiwddyn.

Richard Phylip

- pp. 200-4 Kowydd marwnad llawer o wyr boneddigion da o waith m^f thomas prys
Gwae a roddo nid gwreiddiach ...
yn i plith yn vn oi plaid.
Thomas Prys
- pp. 204-8 Kowydd moliant i m^f Humffrey Iohns yw geisio adre or penrhynn
Y llew sydd yn llys wenn ...
ith dyrav teg ath dre tad.
Richard Owen o'r Las Ynys
- pp. 209-12 Kowydd I ofynn march dros m^{res} Elsabeth gruffydd o fettws garmon i m^f wiliam will'm
ap morys or Clenenne
Y llew avr oll ai wryd ...
chwechant drwy lwyddiant yw le.
Thomas Vaughan
- pp. 213-16 Kowydd kymod tros forys ap Rytherch telynnor
Yr eryr dewr ar wyr dig ...
a channoos a fo ich wyneb.
Richard Cynwal
- pp. 217-20 Kowydd kyngor i m^f Robert fychan
Y tirion lain nod dewrwyd ...
rrowiog fodd y rhawg fyddydych.
Morus Dwyfech
- pp. 220-2 Kowydd ir pvm broder o fôn
Mae heddiw ym wahoddion ...
main ai gwyrth môn ai gorthir.
Guto'r Glyn
See GGGI , 38-40.
- pp. 223-5 Kowydd i ofyn milgi
Llywelyn a lliw alarch ...
am llowrodd im llaw arall.
Hywel Rheinallt
- pp. 226-30 Kowydd marwnad meistres Ann gwraig m^f Robert wynn brynkyl
Briwai fynwes bro fionvdd ...
a hiroes wych irr rhai sydd.
Richard Cynwal
- pp. 231-7 Owdl m^f Elis brynkyl esgwier penn sirryf sir gaernarfon
Llowydd yfionydd arf ynyr ...
llaw ddvw gad llowydd y gwŷr.

Richard Cynwal

- pp. 237-9 [Cywydd i'r Saith Pechod Marwol]
Meddylio am addoli ...
wrth raid vm enaid Amen.

Siôn Cent

See *IGE*², 255-6.

- pp. 239-40 [Cywydd i'r byd]
Myfr irwi /n/ ymofvn ...
gida mair i gid Amen.

Iolo Goch

See *IG*, 522-9.

- pp. 241-5 Kowydd Iohn hanmer arglwydd esgob llann elwy
Y prif arglwydd pvr fowrglod ...
ag ichwi hoedl ag iechyd.

Richard Cynwal

- pp. 245-50 Owdl foliant yr Arglwyddes Ifors
Kanaf diddanaf da ddoniav ...
kalynn enw y klynennav.

Richard Cynwal

- pp. 251-5 Owdl foliant m^r Richard Ifans esgwiair penn sirryf sir gaernarfon 1625
Salmon eleimion hael wedd ...
sy benn vrddas a bonedd.

Richard Cynwal

- pp. 255-62 Owdl foliant m^{rS} mari lewys gwraig m^r W^m ab W^m morys or clenen' esgwiair
Kalon y gweddwon ai gweddi ...
dras mowrwaed meistres mari.

Richard Cynwal

- pp. 263-5 Kowydd ir chwannen
Y chwanan bach inion bvr ...
er vn mab y gwr ai medd.

Thomas Prys

- pp. 265-70 Kowydd i Iohn Iohns tros Richard Vaughan i ofyn kleddav
Y siriol walch sy ar lwydd ...
dvw lessv rhoed does y rhawg.

Gruffudd Phylip

- pp. 270-4 Owdl (Fair, ne) hanes pryriad dŷn o waith m^r Edmunt prys

Etholiad trwsiad traserch nefolion ...
dvw mawr angel da a merch.

Edmwnd Prys

- pp. 275-80 Kowydd o ymddiddan rhwng y bardd ar hên wr a chyngor yr hen wr
Y bardd: A mi/n/ rhodio mann rhydeg ...
na chan ir adar mân mwy.

Huw Machno

- pp. 280-3 Kowydd i syr thomas Mostyn
Y marchog glan mawr yw ch klod ...
pinagl a thop /i/ wynedd.

Siôn Tudur

See *GST*, i, 111-14.

- pp. 284-8 Kowydd priodas syr Roger mostyn
Kwlwm a roed er cloi mawr ras ...
gida hyn ag oeda henaint.

Siôn Tudur

See *ibid.*, 107-10.

- pp. 288-92 Marwnad meistrs margaret mostyn o fostyn merch Sr Wm Brvwtwn
O dwv trymed yw tramwy ...
y mewn parch mae wyneb honn.

Siôn Tudur

See *ibid.*, 103-6.

- pp. 292-5 Kowydd i fredydd ap Ifan ap Robert
Ef a lenwys o flaenawr ...
kawr a llaw fawr kai /r/ holl fyd.

Tudur Aled

See *TA*, 219-21.

- pp. 296-8 Kowydd i Ifan ap Robert amrhedydd
Y Rhyswr hir i asen ...
klochdy holl gymrv ai gwŷr.

Ieuan ap Tudur Penllyn

See *GTP*, 69-70.

- pp. 298-301 Kowyd marwnad am bvmp o feibion a dwy ferched i grvffvdd ap Rys grvffvdd ap madog
gloddaith o fvon feirw yn yr vn wythnos o waith Robin ddv ap Siankyn bledrydd
Sorri ddvw in pensaer y ddwyd ...
vn blaid nef fo /n/ blodav ni.

Robin Ddu o Fôn

- pp. 301-5   **Kowydd i syr Iohn wynn Ifangk**
Syr sion aer S^F sion eryr ...
a dwv gadr ach dwg adref.

                  Edmwnd Prys
- pp. 306-9   **Kowydd Marwnad Elissav amhorys or Klenennav Esgwier**
Troes y byd mewn trais heb wedd ...
moes dir nef in meistri ni.

                  Wiliam Llŷn

                  See *CLI*, 100-2.
- pp. 309-14   **Kowydd moliant syr wiliam morys**
Mynych son mewn iachav sydd ...
yn ddvkw yn eifionydd wenn.

                  Richard Cynwal
- pp. 315-20   **Kowydd priodas m^F Iohn Iohns**
Dvw odidog dad odiaeth ...
dawn sydd dwy einioes vddvn.

                  Richard Cynwal
- pp. 321-5   **Kowydd Moliant m^F humffrai Iohns or Crafeloy**
Y beirdd a wnaeth brevddawn wedd ...
pettai /r/ byd poed hir i bo.

                  Richard Cynwal
- pp. 325-9   **Ko: i S^F thomas Ihns o abermarlais**
Mae vn or fran mewn avr fry ...
at radd fawr poed rhwydd a fo.

                  Siôn Tudur

                  See *GST*, i, 344-8.
- pp. 329-36   **Kowydd yr awen**
Yr awen aniben wyd ...
trwy fowyd tra fo Awenn.

                  Richard Cynwal
- pp. 337-40   **Kowydd marwnad m^F morys Ifan o benn morfa**
Oeres fynwes y fionvdd ...
maddeved gadarned oedd.

                  Gruffudd Hiraethog

                  See *GGH*, 254-6.
- pp. 340-5   **Kowydd priodas m^F Robert Brynkyr**
Y ddav lân a ddylynir ...

ddidwyll wedd, dw ai llwyddo.

Richard Cynwal

- pp. 346-52 Kowydd marwnad Arglwyddes Ifors
Mae alar ymhlith miloedd ...
oes nawoes i sion owain.

Richard Cynwal

- pp. 352-7 Ko: ir vn wraig
Mawr yw/r/ gri drwy boeni/r/ byd ...
oll i wyneb llywenydd.

Huw Machno

- pp. 357-61 Kowydd Elis Brynkyr esgwiair yr hwnn sydd yn rhoi lle iw brydydd yn i blas tra fo byw
fal ir oedd Ifor hael yn kadw dd ap gwilim yn y mysaleg trwy i oes 1626
Bardd Ifor bwr i ddefod ...
bo nhŷ Elis benn haelion.

Richard Cynwal

- p. 361 [Englynion]
(a) I llygaid fenaidd hyd fedd ...
(b) Os mynn lliw/r/ ewyn llei rhoes ...

- pp. 362-5 Kowydd y llygaid dvon
Y ferch wen a friwai i char ...
arr korff irr mwya arr ai kâr.

Richard Cynwal

- pp. 365-9 Ko: i ofvn kledde i m^r Robert Brynkyr tros Robert ap Rees ap hugh
Yr eryr o frynkyr fry ...
a chlod tra fo gwr a chledd.

Richard Cynwal

- pp. 369-73 Kowydd marwnad morys lewis ysgwier
Troes dw nef in tristav ni ...
a roes le i forvs lewys.

Huw Machno

- pp. 374-9 Kowydd kyngor m^r Iohn owain or klenen'
Y llew avr yn lle eryr ...
kyd a seth ach kadwo sion.

Richard Cynwal

- pp. 380-3 Kowydd moliant m^r Elis Brynkyr ysgwier
Y Gwr gwynn ar gair gann oes ...
dw gwynn hael dy dygio /n/ hir.

Siôn Cain 1626

- pp. 383-8 Kowydd i ofyn march i m^f Elis Brynkir ysgwier 1627
Y glain hael galon helaeth ...
a chewch ped fae chwêch ychen.

Siôn Cain 1627
- pp. 388-93 Kowydd i ofyn kleddav i m^f Elis Brynkir
Evrwn glod ar awen glav ...
drwy awch dwv a ro iechyd.

Richard Cynwal
- pp. 393-7 Kowydd i ofyn kleddav
Y milwr hael mal avr hawg ...
deiroes yn benn y dewrion.

Richard Cynwal
- pp. 397-402 Kowydd Moliant o anedigaith Morys lewys mab m^f Sion lewys o bengwern
Mae mowredd yma ymeirion ...
kv don hael ai kadwo yn hir.

Cadwaladr Cesail
- pp. 403-9 Kowydd i ofyn kledde I m^f Iohn lewis o ffestiniog tros mastr owen pwl o lan deckwyn
Y llew dewr glân lle i daw/r/ glod ...
y karw hir klav /r/ kar ar kledde.

Gruffudd Phylip
- pp. 409-13 Marwnad m^f Elis Brynkyr ysgwier
Yma i rhodiais ymrh[y]dain ...
ych annerch nef ich enaid.

Richard Cynwal
- pp. 413-18 Owdl ir vn gwr
Yn iach byw bellach am bwy ...
och och am wr ni chewch mwy.

Richard Cynwal
- pp. 419-24 Marwnad ir vn gwr
Llawenydd i fionedd fv ...
lle yw enaid ir llywenydd.

Huw Machno
- pp. 425-9 Marwnad i M^f Morys Iohns o benmorfa
Mae kwyn oer im ko /n/ aros ...
di amvr sant morys sion
Richard Phylip 1624
- pp. 429-32, Marwnad M^f Robert Owen o ystymkegid

- 603-4 Bro fionydd ba wŷr fwynach ...
ar bart ddvw Robert owain
- Richard Cynwal
- pp. 433-5 [Cywydd priodas ?Eifionydd, 1624]
[...] hil sion haelaf o honyn ...
ai heinioes nawoes yn vn.
- Richard Cynwal
- pp. 435-40 Kowydd moliant i m^r Iohn owen or klenene siri sir garnarfon 1631
Yr aer kryf ar wyr kryfion ...
ar y llv heirdd Ierll oi had.
- Huw Machno
- pp. 440-3 Kowydd y milwyr
Pand angall na ddehallwn ...
ar llv yno ir llawenydd.
- Syr Dafydd Trefor
- See *GSDT*, 84-96.
- pp. 443-8 Kowydd moliant m^r Iohn Owen or klenene sirri Sir gaernarfon
Pwy /n/ siryf aeth pwy /n/ syr fydd ...
keidwad y saint kadwed sion.
- Richard Phylip
- pp. 449-54 Moliant ir vn gwr 1631
Af ir gaer fawr egored ...
dvw gadam a fo dy geidwad.
- Gruffudd Phylip
- pp. 454-9 Kowydd marwnad m^r pirs lloyd o waredog
Priddwyd hael wyneb rhoddion ...
lle da fyth pirs llwyd o fon.
- Richard Cynwal
- pp. 460-3 Kowydd moliant i m^r Iohn owen or klenene Siri Sir feirionydd
Y Siri gwrdd is avr gwych ...
dyrcha /n/ Iarll dewrwych y ni.
- Robert Dyfi
- pp. 463-9 Kowydd ir vn gwr
Pwy sy benn pais a bonedd ...
erchwyniog yn barch ini.
- Edward Evans 1632

- pp. 469-73 Kowydd pedwar brawd m^r morys wynn, m^r grvffyth wynn, m^r Robert wynn, m^r owen
wynn o waith w^m llŷn
Y llwyn mesvr llin moysen ...
pa dras fvv pedeiros foch.

Wiliam Llŷn

See *CLI*, 63-5.
- pp. 473-8 Marwnad m^r Ifan Sions
Kwyno yr wyf kawn oer ofid ...
Ifan si yn y nef yn sant.

Gruffudd Phylip
- pp. 479-84 Kowydd marwnad Mr Sion Roberts o benn bedw
Prvdd ange parodd ingaeth ...
a ffyniant iw blant lân blaidd.

Wacyn Clywedog 1637
- pp. 485-6 Kowydd kysan
Myn fenaidd mae yn fwyneb ...
mwynen ym a min a wnaeth.

Dafydd Nanmor
- p. 488 [Englynon]
(i) Vndeb duwio[]deb di waelder ...
(ii) Arfer duwioder di waeldaedaith ...
(iii) Arfer rol didol miawn dedwydd ...
(iv) Ar bob amser o ymswyn ...

Rowland Vaughan, Caer Gai
- pp. 490-1 Englynon ir tevlv o feillionen
(i) Sion sions sy Rasslon siwr oesslawn ...
(ii) Ai briod fowrglod a fydd yn dirion ...
(iii) Sion ag ann kyfan i kofiant ddvw ion ...
(iv) Dav fab gv araf ir gwrol sant sydd ...
(v) Marged avr seined wawr sion gv lwysber ...
(vi) ynghrêd ni aned yn Nydd Molianvs ...
(vii) Pan aned llwnged mewn llwydd fis Hydref ...
(viii) Llwyddiant a ffyniant kaffo wyth enioes ...
(ix) Bowyd hîr iechid a fo ir hÿdd Anwyl ...

Richard Cynwal
- pp. 492-3 Englynon plant m^r Iohn Ihns o feillionen 1629
(i) Avrdorchog farchog a fydd ...
(ii) Llwyddiant a ffyniant hoff enaid ...
(iii) Arglwyddes gynnes ar gynnydd ...
(iv) Marged wenn gangen a gaid ...
(v) Gras a dawn yn llawn llawenydd ...
(vi) Glân yw honn tirion liw/r/ tes ...
(vii) Hwre owain glain goleini ...
(viii) Kymerwch kedwch rhag kas ...
(ix) [.]idar kledd rhinwedd bob rhi ...

Cadwaladr Cesail

rhag vddvnt hwy ediferhav ?// [...]

- pp. 503-6 [Cywydd]
[...] // ir na welsoch o lyfrav ...
wrth galvn y bigeilydd.

'Wmber vigelydd ai kant'
- p. 507 Deongliad byr yng hylch y flwyddyn ai rhannev:
Blwyddyn syn kynhwyso ynnddi o fisoedd ar ol kwrs yr havl devddeg ag ar ol kwrs y lloer triarddeg ... O oriev
wythmil a saithgant a thair athrigien.

Henwe holl siroedd o fewn twysogaeth Cymrv:
Dimbech, fflint, trefaldwyn, Caernarvon ...Carfrangon, Caerloiw.

Peder esgobeth synghymrv:
Llanelwy a bangor yng wynedd dewi a llanddaf yng went a dehevbart.
- p. 508 [Blank]
- pp. 509-12 Kowydd o alar am gymdeithion am a dawodd or byd o waith thomas prys o blas Iolvn
Gwae a rydd nid gwreiddiach ...
yn i plith yn vn oi plaid.

Thomas Prys
- p. 513 [Canu Rhydd]
Deiliwr blode mwynion eirie ...
a wnaeth i mi a welwch i athilyli athilyli.

See *OBWV*, 214-15.
- p. 514 [Blank]
- pp. 515-19 Barnad mastr Ithel wynn ap Iohn ap Ithel wynn ap nicolas ap gwynn ap gr' ap gronw
sais ap einion ap llewelyn ap y talfrych ap trahayarn goch o lŷn ap madog ap Rys vychan
ap Rys gloff ap gr' ap Rys ap tewdwr twysog dehavbarth o waith sion tvdvr
Oes draw am oes loes drom iawn ...
hir fo i oes yn rhef iesv.

Siôn Tudur

See *GST*, i, 357-60.
- pp. 519-22 Barnad syr Iohn llwyd o waith Rees kain
Di rym /i/ bawb derm y byd ...
a fo yn y llys Ifan llwyd.

Rhys Cain
- pp. 523-7 Marwnad syr Ieuan lloyd
Dydd oer fv ar dvedd ial ...
fath y neb aeth fyth yn benn.

Siôn Tudur

See *ibid.*, i, 234-8.

- pp. 527-31 Marwnad syr Ifan llwyd o waith Iohn ffylip
Crist weled cyrsiav di lwydd ...
i radd ai wledd vrddol ial.

Siôn Phylip
- pp. 532-5 Marwnad ir vn gwr o waith Wiliam Kynwal
Byd oer sydd bv draws vddvn ...
hynod sant yw enaid sydd.

Wiliam Cynwal
- pp. 536-41 Cowydd ir vn gwr o waith Edward brynlllys
Dvw a roes far dyras fv ...
i law dwv fraisg hylwydd fry.

Edward Brwynlllys
- pp. 541-4 Kowydd ir vn gwr o waith Robert ifans
Y byd oer o bedeirann ...
enaid i wyr yno i del.

Robert Ifans
- pp. 544-8 Kowydd ir vn gwr o waith hww machno
Gwae filoedd gofio alaeth ...
drwy gariad ir drigaredd.

Huw Machno
- pp. 548-54 Marwnad ir vn gwr o waith Edwart ap Raff
Krist ior kroesa dy werin ...
i sion i aer syn i ol.

Edward ap Raff
- pp. 555-7 Marwnad lewis lloyd o waith wiliam kynwal
Da i gyd y gwnaeth dwv gadarn ...
a fydd maith ni dderfydd mwy.

Wiliam Cynwal
- pp. 557-60 Marwnad sion evtyn o waith wiliam kynw[al]
Pawb ai vdfa pob adfyd ...
tan avr sion evtvn arall.

Wiliam Cynwal
- pp. 560-4 Cowydd ir vn gwr o waith Robert ap harry
Llyn dv echrys llawn dychryn ...
i berffaith nef heb orffen.

Robert ap Harri

- pp. 565-7   Kowydd o waith william llyn i ifan llwyd o ial
Tramwyais trwy fy mowyd ...
avr llwyth ynyr lle ith aned.
- Wiliam Llŷn
- See *WLI*, 228-30.
- pp. 567-70   Kowydd kan[m]olieth meistr evtvn ai wraig
Hawdd fyd yn hydrgler eryr ...
tra towyn ser evtvn sion.
- Edward Maelor
- See *GHCEM*, 47-9.
- pp. 570-3   [K]owydd [i'r] vn gwr [ac] yw [w]raig o [w]aith ifan [ll]afar
Y llew gwar gyllyog iawn ...
dvw /n/ rhwydd ar llwydd dan we[llhau].
- Ieuan Llafar
- pp. 573-6   Marwnad sion evtvn o waith sion kain ai kant
Wyled byd weled bedd ...
gwaer faing am y gore i fam [...]
- Siôn Cain
- p. 577   [Molawd Môn]
[Nos da i'r ynys dywyll ...]
[...] // gan fwg keginav o fon ...
a dwy enioes yw dynion.
- Lewys Glyn Cothi
- See *GLGC*², 489-90.
- pp. 577-80   [Cywydd y Drindod]
Dvw ior y dwie eraill ...
ddofvdd er a ddioddefawdd.
- Edward ap Rhys
- pp. 580-2   [Cywydd Brud]
Och na wn o chawn o enyd ...
enwog iawn a wna y gwaith.
- Dafydd Gorlech
- pp. 582-3   [Cywydd Moliant i Harri Ddu o Euas]
Nid ta lliw onid dv ...
angel dv yngwlad evas.
- Guto'r Glyn
- See *GGGI*, 200-1.

- pp. 584-6 [Cywydd i Dduw]
Adda ai hil oedd dda i helynt ...
ar dri gair oi drigaredd.

Robin Ddu
- pp. 586-8 [Cywydd Moliant i Wiliam Edward o'r Waun]
Droganwyd drigeinoes ...
kan ai yw swydd kanoes iddaw.

Siôn Trefor
- pp. 588-90 [Cywydd i ddiolch am y march glas a roesai Wiliam Fychan o Gilgerran i Dudur Aled]
Kledd dair gwynedd ai drych ...
amgen no cherdd am y gynyw chwyrn.

Tudur Aled

See *TA*, 421-5.
- pp. 590-2 [Cywydd Moliant i Robert ap Rhys o Ddolgynwal]
Y mab ai enw y mhob ynys ...
kyfyt dy rad kai feit yr avr.

Siôn Ceri

See *GSC*, 125-6.
- pp. 592-4 [Cywydd i'r Byd]
Llyma fyd er gryd oergrai ...
ar byd a ddigwydd ar ben.

Maredudd ap Rhys

See *DGG*², 139-40.
- pp. 595-6 See pp. 185-6, 617-18, 37-8, 595-6.
- pp. 596-8, 619 Kowydd i ofyn Rapper
Y dewr o fewn y dre fawr ...
el oes hir i elis wynn.

Richard Cynwal
- pp. 599-600 See pp. 620-2, 599-600.
- pp. 600-2, 35-6 Kowydd marwnad kathering ach Rys wynn 1618
Dvodd yn wir dydd a nos ...
dewis wawr gida dwv sydd.

Richard Cynwal
- pp. 603-4 See pp. 425-32, 603-4.

- p. 467 In tyme the tender twig may be a mightie (late 17th century/ early 18th century).
- p. 484 Svwyr gwyn a roes gwawr gwynedd sy ar fy mŷn fal sawr medd (mid 17th century).
- p. 562 god is my name (late 17th century pentrial).
- p. 566 [...] pettvs vlens grando locuste nox mors pri[ ] orta necant (late 17th century).
- p. 571 os homini svblime dedit ceelvmque videre (late 17th century).